GROW STRONG BEYOND THE FUTURE

เสริมแกร่งเกษตรไทย สู่ก้าวใหม่ที่มั่นคง

วันที่ 20 ธันวาคม 2566
ณ ห้องมัฆวานรังสรรค์ ชั้น 3 สโมสรทหารบก
ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร
และทิศทางการขับเคลื่อนภาคเกษตร

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร
เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

วันพุธที่ 20 ธันวาคม 2566
ณ ห้องมัฆวานรังสรรค์ ชั้น 3 สโมสรทหารบก
ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

Grow Strong
Beyond the Future

ประเด็นนำเสนอ

1. บริบทการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย
2. ภาพรวมเศรษฐกิจปี 2566
3. ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566
4. แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567
5. ทิศทางการขับเคลื่อนภาคเกษตร

1 บริบทการเปลี่ยนแปลง และความท้าทาย

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศแปรปรวนแบบสุดขั้ว

- ประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย และพายุ ที่มีความรุนแรงและแปรปรวนมากขึ้น

ปรากฏการณ์เอลนีโญ

- ปริมาณฝนน้อยกว่าค่าปกติ ฝนทิ้งช่วง เกิดความแห้งแล้ง
- ปริมาณและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรลดลง
- หลายประเทศใช้นโยบายจำกัดการส่งออกหรือระงับการส่งออกสินค้าเกษตร

ความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางอาหาร

- ความสามารถในการผลิตอาหารของหลายประเทศลดลง
- ราคาอาหารปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงอาหาร

ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์

- รัสเซียและยูเครน
- สหรัฐฯ และจีน
- อิสราเอลและฮามาส

ผลกระทบ

- การกีดกันทางการค้า การคว่ำบาตรเศรษฐกิจ
- ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ อาทิ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ ปุ๋ยเคมี ธัญพืช อยู่ในระดับสูง
- ปัญหาห่วงโซ่อุปทานโลก
- อัตราเงินเฟ้อยังอยู่ในระดับสูง ส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อและการค้าระหว่างประเทศ
- ธนาคารกลางหลายประเทศปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย
- ตลาดเงินและตลาดทุนของโลกมีความผันผวน

การปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ ข้อตกลง ด้านการค้าและการลงทุนของโลก

การใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่มิใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs)

- มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ นโยบายและมาตรการ European Green Deal ฯลฯ

Go Green : ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- ประเทศไทยประกาศเจตนารมณ์ที่จะบรรลุเป้าความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2593 และบรรลุเป้าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emission) ภายในปี 2608

ภาคเกษตรต้องปรับตัวและพัฒนาความสามารถในการผลิตให้ตอบโจทย์ของประเทศคู่ค้า

2 | ภาพรวมเศรษฐกิจ ปี 2566

เศรษฐกิจโลก

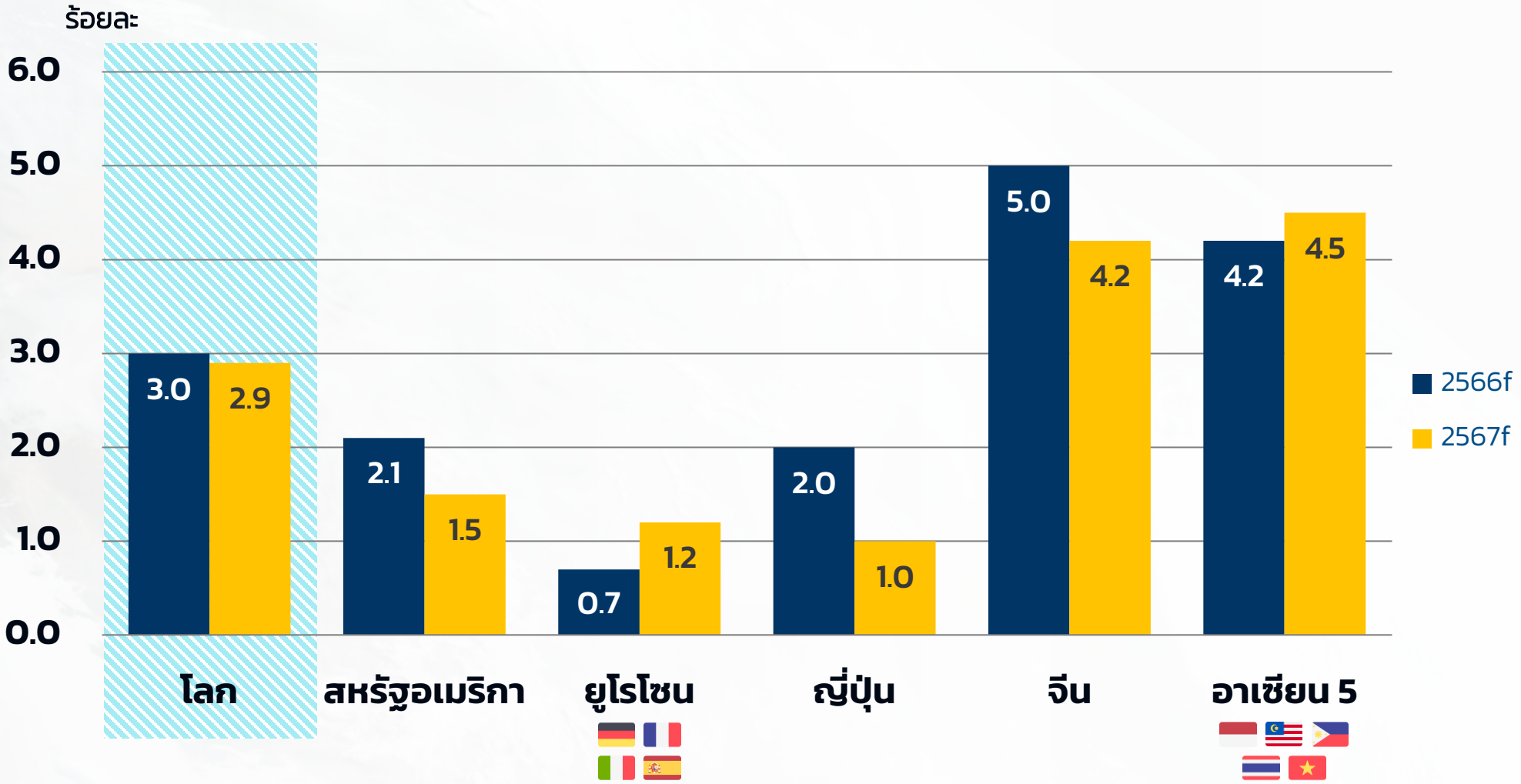

หมายเหตุ: f ตัวเลขประมาณการ
ที่มา: World Economic Outlook, October 2023, IMF

เศรษฐกิจไทย

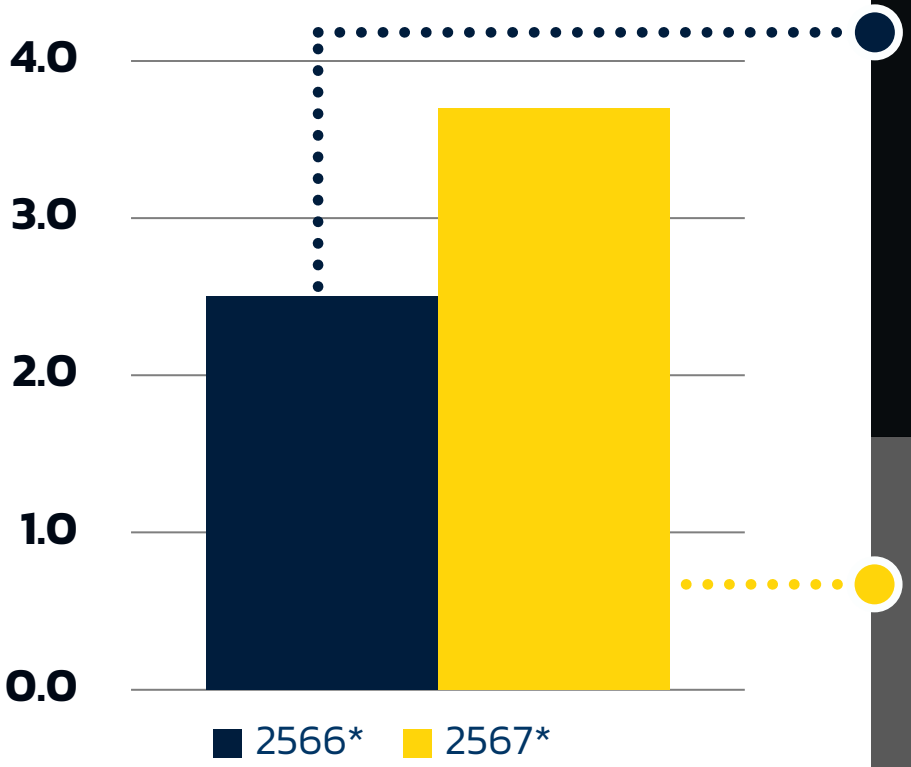

หมายเหตุ: คาดการณ์ ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2566
ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปี 2566

คาดว่าเศรษฐกิจไทย
ขยายตัวร้อยละ **2.5**

เศรษฐกิจไทยขยายตัวตามการเพิ่มขึ้นของ
การบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน

ปี 2567

คาดว่าเศรษฐกิจไทย
ขยายตัวร้อยละ **2.7–3.7**

- การฟื้นตัวของการส่งออก
- การขยายตัวของการลงทุน
- การบริโภคขยายตัวอย่างต่อเนื่อง
- การปรับตัวดีขึ้นของภาคการท่องเที่ยว

3 ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2566

ปัจจัยบวก +

- ช่วงครึ่งแรกของปี 2566 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำสำคัญและแหล่งน้ำตามธรรมชาติมีเพียงพอ
- ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดในปีที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ดี
- การบริหารจัดการฟาร์มปศุสัตว์และประมงที่ดี มีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
- เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้นจากภาคบริการและภาคการท่องเที่ยวที่ขยายตัว

ปัจจัยลบ –

- สภาพอากาศแปรปรวนและการเข้าสู่ปรากฏการณ์เอลนีโญ
- ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิด โดยเฉพาะปุ๋ยเคมีและอาหารสัตว์ ยังอยู่ในระดับสูง
- เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าชะลอตัว
- ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566

ขยายตัวร้อยละ 0.3

สาขาพืช	หดตัวร้อยละ 1.3	สัดส่วน: 68%
สาขาปศุสัตว์	ขยายตัวร้อยละ 4.7	สัดส่วน: 13%
สาขาประมง	ขยายตัวร้อยละ 2.2	สัดส่วน: 15%
สาขาบริการทางการเกษตร	ขยายตัวร้อยละ 0.6	สัดส่วน: 3%
สาขาป่าไม้	ขยายตัวร้อยละ 2.5	สัดส่วน: 1%

สาขาพืช หดตัวร้อยละ 1.3

ปริมาณฝนและปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำตามธรรมชาติน้อยกว่าปีที่ผ่านมา

มีช่วงอากาศร้อนยาวนานตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนพฤษภาคม 2566 และภาวะฝนทิ้งช่วงส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของพืช

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

- ▲ ข้าวนาปรัง +16.66%
  - ปริมาณน้ำเพียงพอจากปลายปี 65
- ▲ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ +2.63%
  - ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี
- ▲ มังคุด +7.74%
  - อากาศเอื้ออำนวย
  - ได้พักต้นสะสมอาหาร
- ▲ ทุเรียน +10.51%
  - ราคาอยู่ในเกณฑ์ดี
  - อากาศเอื้ออำนวย
  - ปริมาณน้ำเพียงพอ

ผลผลิตลดลง

- ▼ ข้าวนาปี -4.63%
  - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ
  - ผลผลิตไม่สมบูรณ์
  - ลดพื้นที่ปลูก
- ▼ มันสำปะหลัง -11.61%
  - เกิดอุทกภัยตั้งแต่ช่วง ก.ย. 65
  - ปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
  - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงปลูก
- ▼ อ้อยโรงงาน -0.95%
  - ปริมาณไม่น้ำเพียงพอ
- ▼ สับปะรดโรงงาน -24.27%
  - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ
- ▼ ยางพารา -1.64%
  - อากาศร้อนและแล้งทำให้เปิดกรีดช้า
  - เกิดโรคใบร่วงยางพารา
- ▼ ปาล์มน้ำมัน -2.10%
  - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ
  - ทะลายไม่สมบูรณ์
- ▼ ลำไย -10.75%
  - ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น
  - อากาศไม่เอื้ออำนวย
  - ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ
- ▼ เงาะ -17.49%
  - ปรับเปลี่ยนไปปลูกทุเรียน
  - อากาศไม่เอื้ออำนวย

สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ 4.7

ความต้องการบริโภค
สินค้าปศุสัตว์มีอย่างต่อเนื่อง

เกษตรกรมีการบริหารจัดการ
ฟาร์มที่ได้มาตรฐานและมีการ
ควบคุมเฝ้าระวังโรคระบาดได้ดี

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

▲ **สุกร +10.47%**
- ควบคุมและป้องกันโรคได้ดี
- ขยายการเลี้ยงเพิ่มขึ้น

▲ **ไก่เนื้อ +1.01%**
- ความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น

▲ **โคเนื้อ +15.34%**
- นโยบายส่งเสริมการเลี้ยง

ผลผลิตลดลง

▼ **ไข่ไก่ -1.11%**
- มาตรการรักษาเสถียรภาพราคาไข่ไก่
- ลดปริมาณแม่ไก่ยืนกรง

▼ **น้ำนมดิบ -5.17%**
- ต้นทุนอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น
- ปรับลดจำนวนโคในฝูง
- ลดปริมาณการให้อาหาร

สาขาประมง
ขยายตัวร้อยละ 2.2

เกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี

ต้นทุนค่าเชื้อเพลิงยังอยู่ในระดับสูง

สภาพอากาศมีความแปรปรวนและอุณหภูมิน้ำทะเลสูงขึ้น

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

▲ **กุ้งขาวแวนนาไม +0.72%**
- เกษตรกรมีการบริหารจัดการที่ดี
- อัตราการรอดของกุ้งดีขึ้น

ผลผลิตลดลง

▼ **ปลานิล -4.79%** ▼ **ปลาดุก -4.36%**
- ต้นทุนค่าอาหารอยู่ในระดับสูง
- อากาศไม่เอื้ออำนวย
- ปริมาณน้ำตามธรรมชาติไม่เพียงพอ

▼ **ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือ**
- ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ในระดับสูง
- สภาพอากาศแปรปรวน

สาขาบริการทางการเกษตร
ขยายตัวร้อยละ 0.6

- ครึ่งปีแรก

สภาพอากาศทั่วไปเอื้ออำนวยและมีปริมาณน้ำเพียงพอ ทำให้มีการจ้างบริการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชสำคัญเพิ่มขึ้น

- ครึ่งปีหลัง

บางพื้นที่ประสบปัญหาฝนมาล่าช้า ฝนทิ้งช่วง และภัยแล้ง ทำให้กิจกรรมการจ้างบริการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชสำคัญลดลง

สาขาป่าไม้
ขยายตัวร้อยละ 2.5

ผลผลิตเพิ่มขึ้น

▲ **ไม้ยางพารา** ▲ **ไม้ยูคาลิปตัส** ▲ **ถ่านไม้**

- เพิ่มขึ้นตามความต้องการของตลาด

ผลผลิตลดลง

▼ **ครั่ง**
- สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย

▼ **รังนก**
- ส่งออกไปจีนลดลง

4 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2567

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2567

คาดว่าขยายตัวร้อยละ 0.7 – 1.7

ปัจจัยสนับสนุน

- การดำเนินนโยบายของภาครัฐ
  ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้
- ความต้องการสินค้าเกษตร
  ในตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น
- ราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดยังอยู่
  ในเกณฑ์ดี
- แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2567
  คาดว่าจะขยายตัว

ปัจจัยเสี่ยง

- ปรากฏการณ์เอลนีโญ
- ราคาปัจจัยการผลิตยังอยู่ในระดับสูง
- แนวโน้มเศรษฐกิจโลกมีทิศทาง
  ชะลอตัว
- ภาวะเงินเฟ้อยังมีแนวโน้ม
  อยู่ในระดับสูง
- ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์

5 ทิศทางการขับเคลื่อนภาคเกษตร

ทิศทางการขับเคลื่อนภาคเกษตร

Grow Strong Beyond the Future : เสริมแกร่งเกษตรไทย สู่ก้าวใหม่ที่มั่นคง

โดยการบูรณาการตลอดโซ่อุปทาน

ผลิต

- พัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร
- ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และต่อยอดสู่เกษตรมูลค่าสูง
- ยกระดับการผลิตให้ได้คุณภาพมาตรฐาน
- ผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ประกันภัยผลผลิตสินค้าเกษตร

แปรรูป

- ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่หลากหลาย
- พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้โดดเด่นและน่าสนใจ
- ส่งเสริมการนำผลผลิตสินค้าเกษตรไปเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต อาทิ อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสุขภาพ
- ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ หรือ พลังงานชีวมวล/ทดแทน

ตลาด

- ส่งเสริมการสร้างแบรนด์ (Branding) หรือการสร้างภาพลักษณ์สินค้า เพื่อให้ผู้บริโภครู้จักและมีความเชื่อมั่นในสินค้า
- พัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์
- ประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจัยสนับสนุน

- บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- สนับสนุนการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตลอดโซ่อุปทาน
- พัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)
- พัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้า
- พัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
- ปรับปรุงกฎระเบียบ/กฎหมาย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์
- พัฒนาระบบการประกันภัยภาคการเกษตร
- ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

“การใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง
เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ
ในการทำการเกษตรในปัจจุบัน มีความสำคัญมาก
ซึ่งข้อมูลเหล่านั้น ถือเป็น อาวุธชั้นเยี่ยม
ที่จะช่วยเกษตรกรวางแผน ตัดสินใจ
และต่อยอดในการทำการเกษตรได้อย่างถูกต้อง
มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ”

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร
เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร